

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII Número 2221

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 30 de setembre de 1921

A L'AGUAIT

—Un colom!... Matem-lo, que'l farem a l'ast?
—No facis bestieses, que podria resultar el colom de la pau.

Bloks Notes
 a DEU cèntims
 BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
 BARCELONA

Soler i Torra germans
BANQUERS
 Compra venda de valors · Ordres de Borsa · Canvi
 de moneda · Giros sobre l'estranger · Comptes
 corrents en monedes Nacional i Estrangera
 Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

ANTONIO LOPEZ
 IMPRESIONES DE TODAS CLASES
 LIBROS - TALONARIOS - FACTURAS
 SOBRES - CATÁLOGOS - CHEQUES, ETC.

Calle Olmo, 8
 BARCELONA

PLUMA ESTILOGRAFICA
MONTEBLANC
 La más fuerte
 La más elegante

B AZAR DE LA UNIÓN **N**
 Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA

ÚTILS PER A ESCRIPTORI
 TINTES SUPERIORS

— IMPRESSIONS COMERCIALS DE TOTES MENES —

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

FA BONIC

uan sota el cel blau i daurat la plaça de Catalunya resplandia com una custòdia amb pedreria, fins el catalanista més reconstruït, fins el radical més subversiu, segurament van dir: —Fa bonic.

I ho feia, amb les rengleres de soldats, amb les masses de cavalleria, amb els escamots virolats, amb el poble, el chor al fons, amb les cases endomassades, amb aquella *Marcha Real* tocada per cent cornetes i sis musiques. Semblava com si s'hagués organitzat un Corpus extraordinari, concentrant totes les banderes, tots els soldats i tot el públic en la plaça de Catalunya, solament que la processó anava per dins.

No sabem qui organitza aquests homenatges a ple sol, i les festes patriòtiques, i els cent episodis que fan la propaganda recreativa de la guerra, però sigui qui vulgui coneix la nostra psicologia. Sembla com si la direcció la portés la «Lliga» d'amagat; tan bé se fa l'enlluernament de la ciutat. Per tot arreu cartells, tramvies decorats, curses de natació, curses de braus, assalts d'armes, chors, comèdia i musiques. Mancava una gran missa de campanya i una revista, i han estat fetes. Manca una diada de les banderes, però vindrà. I tothom tornarà a dir: —Fa bonic.

Creient que realment Barcelona era esquerpa i agra, i que patia, ademés, d'atonía patriòtica, s'ha volgut apel·lar als mateixos procediments que formen la nostra tradició político-recreativa. Farem manifestacions—se digueren—i treurem banderes, i organitzarem les representacions teatrals, i si convé un àpet de quatre mil coberts i un 20 de maig patriòtic, desfilant per sota l'arc de triomf. Per tots els camins se pot anar a Melilla, com a Roma, però si el camí és bonic, millor. I de la mateixa manera que el catalanisme i el republicanisme apel·laren an el «fa bonic», l'espanyolisme ara segueix el mateix sistema de les plaentes demostracions.

Ja ens ho han dit infinites vegades que l'estètica ens ofegava, però ens creiem que erem nosaltres els que la feiem l'estètica i no pas ella la que'ns feia a nosaltres. I ha estat així. Barcelona serà sempre lo que vulguin els grans escenògrafs. De primer els republicans la tingueren seva amb les manifestacions, i les primeres pedres, i els estandarts, i les «meriendas fraternales». Després vingueren els calalanistes, i li agafaren els ulls i l'ànima, amb homenatges, aplecs, enterraments, banderes, àpets i eleccions ben organitzades. Ara, el patriotisme torna a treure l'estètica i conquista Barcelona, usant els mateixos procediments que han fet la nostra història política.

El «fa bonic» té les seves èpoques, els seus partits, la seva llengua i els seus espectacles, però és lo que empeny a la gran massa barcelonina. Si l'esperanto ha arrelat a Barcelona és perquè té bandera. Si la masoneria està an aquí més agònica que enlloc, és perquè ni bandera té i no li dóna l'aire. Si l'Alarma, o En Vilumara, volguessin fundar un partit, o crear un moviment popular, ho conseguïrien, si algú els hi donava diners per a aplicar la seva escenografia. I és que sempre conservaran les religions, més que els dogmes, les processons i les festes.

Hem posat musica a la guerra, li hem fet un cartell, surten les musiques al carrer i, naturalment, ha tingut un èxit que ha assombrat a la mateixa empresa.

PARADOX

El mal de tot arreu

De tant en tant es queixen els diaris de l'estat llastimós ofert, generalment, pels nostres jardins públics, damunt els quals sembla planar una mena de maledicció. Un servei, el de jardineria municipal, que costa a la ciutat un sentit, i que's realitza, no obstant, en condicions deficientíssimes. Manca, en lo relatiu a jardins i arbrat, una mà amorosa que acabi amb les desgràcies que s'observen en aquest ram importantíssim. Les sumes considerables esmerçades en el capítol de la jardineria urbana, no han sigut prou a dotar a Barcelona de lo que la majoria de capitals del món posseeixen en abundància.

Com tants altres que depenen del Municipi, sembla el problema de la jardineria insoluble a casa nostra. Per a les plantes que ornem els nostres carrers, no hi ha amor ni hi ha respecte. Els arbres, si arrelen, ho fan desordenadament. Les plantes moren, no sabem si de tristor, o

de vergonya de veure's tractades despiadadament pels cridats a vetllar per la seva creixença.

Vé el tractar d'aquest assumpte de la jardineria municipal, l'haver llegit aquests dies en un diari francès un anunci pel que's demanen dos músics retirats que vulguin acceptar els empleus de guardabosc i jardiner, respectivament. Segons l'anunci, seran preferits per a ocupar ambdues places, un trompa i un contrabaix.

El diari del que treiem l'anunci, fa constar la seva estranyesa davant lo que suposa una incongruència. No té en compte que's tracta de dos càrrecs modestos oferts per un particular, amo de fiar els seus interessos a qui millor li sembli; de cercar, per tant, a la gent que ha de pagar en el medi que li plagui.

Aquests dos músics que un propietari francès demana per a jardiner i guardabosc, serien a Espanya ministres, directors generals o qualque cosa per l'estil.

A Barcelona, i per tal de que disposessin d'influència, els nomenaria l'Ajuntament caps de secció, facultatius, etcètera.

I és que a França, com aquí, deu passar allò de que ningú és profeta a la seva terra.

JUST

HISTÒRIA D'UNA «CAJETILLA»

Déu nos-en-guard, de pensar malament. Potser un soldat fumador se la va vendre; potser el mateix soldat a qui li va tocar ha volgut fer una broma. El cas és que...

Un bon senyor de Gràcia, del qual no podem donar més que les inicials, que són aquestes: A. D., tingué la pensada el dia abans de la recollida pública de tabac per als soldats d'Àfrica, de treure de cada paquet un cigarret, substituint-lo per un paperet enrotllat que deia: «Prego al soldat que rebí aquest paquet, escrigui, donant-li notícies seves, al senyor A. D.»

Se proposava apadrinar als soldats que trobessin els paperets, convertint a l'etzar en auxiliar del seu patriotisme filantròpic. I esperà a que passés el temps necessari per a rebre noves dels paquets confiats a la sort.

I un dia arribà una carta de Melilla. El senyor A. D., que a Melilla no tenia cap fill, ni cap parent, ni cap amic, pensà que un dels paquets havia trobat un xicot de bona voluntat que s'havia decidit a escriure-li. Va obrir la carta, i en ella va llegir la resposta lacònica:

«Senyor A. D.: Tinc el gust de participar-li que la seva cajetilla m'ha costat seixanta cèntims en un estanc.»

Potser un soldat se l'havia venuda; potser el mateix que la va rebre feia broma, però el senyor A. D. va restar, amb la carta a les mans, una mica malencònic.

MORAL

—Vostè llegeix *La Vanguardia*?

—Sí, senyor; les esqueles.

—Només? I els telegrams?

—Devegades.

—Doncs si els ha llegit d'ençà que va començar la

guerra de Melilla, haurà observat una cosa: que *La Vanguardia* ha extremat el seu pudor.

—Però, què té que veure el pudor amb *La Vanguardia* i la guerra de Melilla?

—Senzillament. Vostè sap que a Nador hi han dues mamelles.

—Home, me sembla que n'hi hauran més.

—Dues mamelles, li dic, o siguin «las tetas de Nador», dos turons que en castellà porten aquest nom.

—Ah!

—Doncs bé. *La Vanguardia* encara no ha dit mai, però mai, «tetas». Escriu «senos», escriu «montañitas», escriu «picos», però «tetas» mai.

—Home, m'hi fixaré.

ELS COGNOMS GEOGRÀFICS

En «Paco» Madrid és el Benjamí del periodisme barceloní. Uns altres diuen que és el patge, per lo prim, per lo blanc, per lo ros i per lo criatura. Però, malgrat la seva adolescència, té, no un nom, sinó nom i cognom, essent sempre En «Paco» Madrid.

Una nit s'asseu amb la penya d'*El Liberal* en un cafè. Arribada l'hora de pagar, En Pérez de Rozas, que sempre fa de director, per volum, per conversa i per prodigalitat, demana el compte.

—Tant, amb lo que ha pres el senyor Castilla.

—Qui és aquest senyor Castilla?

El cambrer el descriu.

—Ah, ja! En Madrid.

Aquell cambrer semblava practicar aquella teoria catalanista d'un canvi nacional que unes vegades parlava de Catalunya-ciutat, i unes altres de Barcelona-Catalunya. Ara l'aplicava a Madrid-Castilla.

Un nou problema amenaça complicar-nos l'existència, talment com si ens manquessin mals de cap.

El que's deriva de la manca d'esponges, més escasses de lo que a primera vista sembla.

Degut a les necessitats dels darrers anys, semblen mancar les existències. Els pescadors, amoinats per la persistència de la carestia, pensen en la conveniència de mudar d'ofici.

La guerra, que tot ho ha trasbalsat, motivà un consum extraordinari d'esponges, utilitzades pels serveis d'automòbils i hospitals militars que les reclamaven d'urgència i amb quantitats extraordinàries.

Per a servir la demanada, es donaven primes a la pesca intensiva. Els bancs de la costa sud-tunissiana, sigueren, en poc temps, arrasats. No es tingué en compte que l'esponja, per a reproduir-se, exigeix determinades precaucions.

Entre unes coses i altres, arribà lo que era de tèmer. Que l'esponja és cada dia més rara en les zones productores.

Es perdrà, si es vol, la mena de les esponges. Lo que no porta camí d'acabar-se és l'home esponja, del que

n'hi, ha sempre plètora. Nosaltres, al menys, ne tenim per a donar i per a vendre.

L'home esponja és el que, com el pop, disposa d'una sèrie de cames per tal de poguer-ne tenir una a tot arreu. Als centres econòmics, a les associacions pseudo-culturals, a les societats mercantils i demés, sense oblidar, naturalment, a les entitats polítiques que governen.

Especialitat de l'home esponja, és l'acumulació de sous. Per un regular, cobra per mil conceptes i de tot arreu. Sol agabellar secretaries, direccions de revistes professionals, copsar premis en els Jocs florals de barriada, sense, però, abandonar per un moment el rastre de la promesa rica, terme de la carrera del veritable home esponja, que's dóna, ademés, aires d'intel·lectual.

Entre temps, conreua l'home esponja la *gasetilla* periodística. Com està en tot i és per tot arreu, no hi passa dia en que per fas o per nefes, deixin els diaris de portar el seu nom. A força de repetir-lo, arriba el vulgus a pendre'l per un geni. En el fons de l'home esponja, hi ha un vulgar oficinista, un parxa content, personificació del nacionalista senyor Esteve.

Fa poc, he presenciat un gest característic de l'home esponja. Un tret banal, sense importància aparent, m'ha permès arribar a l'ànima de l'home esponja.

El que passo a al·ludir, arribà i tot a diputat a Corts.

Interí, però no per això menys diputat. Com veuen, un tant de consideració, per un home esponja.

En ocasió de *badar* jo davant les mostres penjades en un quiosc de les Rambles, s'apropà l'home esponja al venedor demanant un diari de Madrid.

Al tenir-lo a les mans, inquirí si era el darrerament arribat. La resposta del quiosquer, afirmativa, no sigué prou a convèncer a l'home esponja, que repetí la pregunta. Nova afirmació del venedor i aquí entra el detall que pinta meravellosament a l'home esponja.

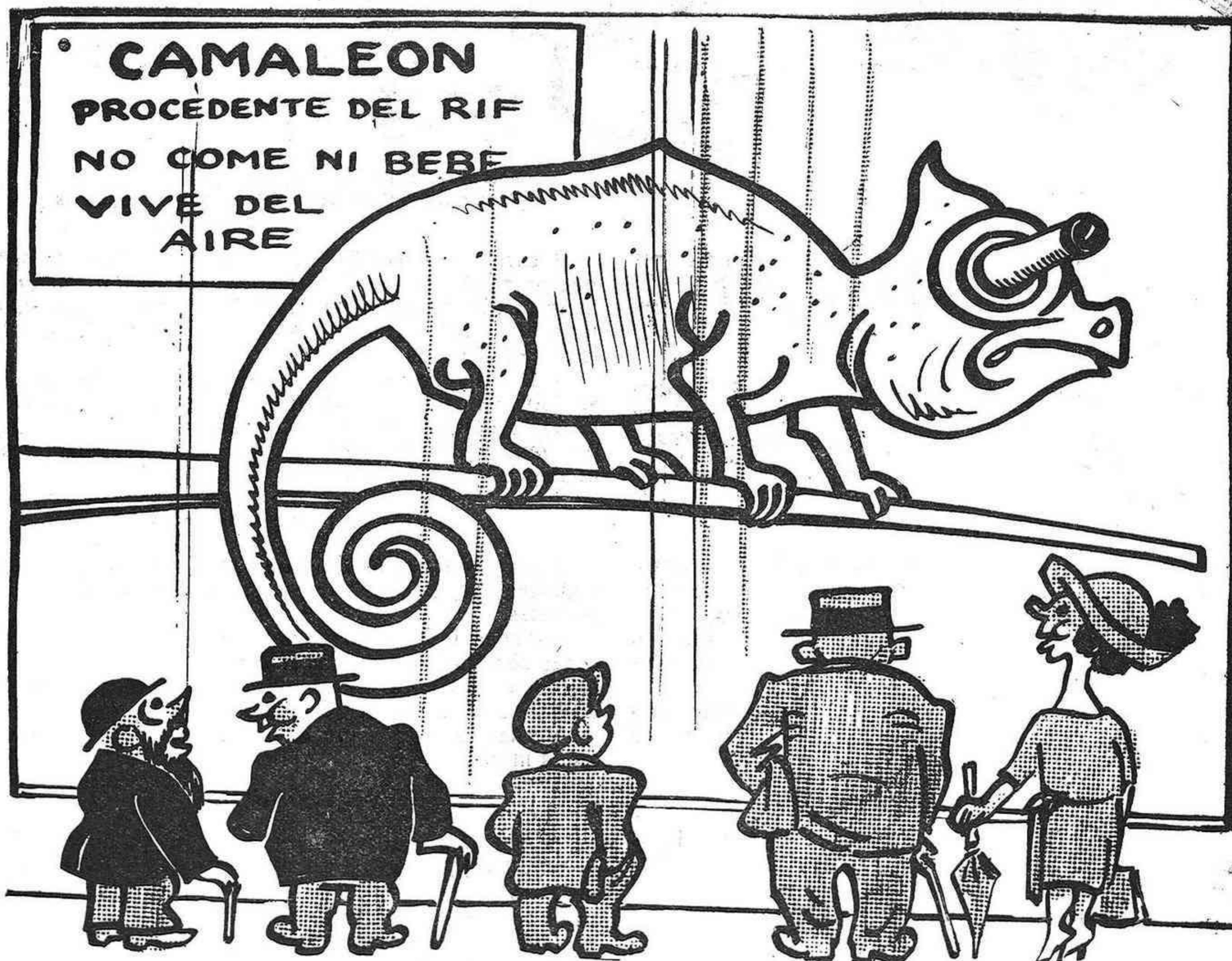
Incrèdul, es tregué de la butxaca el diari arribat el dia abans, per a cotejar-lo amb el que se li donava. Sols en convèncer's de que efectivament hi havia diferència entre els dos diaris, esquitxà els quinze cèntims, que per l'home esponja, ex diputat a Corts, fill de les *gasetilles* que els periodistes, excessivament tous, li publiquen, equivalen a una fortuna.

Tu i jo, llegidor, n'hauríem tingut prou amb la manifestació del venedor, per a quedar-nos amb el diari. En cas de dubte, ens haguessim concretat a mirar la data.

L'home esponja, més previsor, més pràctic, guarda l'exemplar del dia abans, per a compulsar-lo amb el corrent.

L'home esponja arribarà lluny.
Mal profit li faci lo que mengil

PERTENESCA A LA BIBLIOTECA
ATENEO BARCELONÉS

AL CARRER DE «FERNANDO»

—Valga'm Déu, i quina bestiola més rara!

—Molt bé, ranxero!... Ets un gran home.
—Es clar que sí. Com que jo en defenso dues, de pàtries.

TELO ENLAIRE

ROMEA

Sembla que obrirà definitivament les portes el dissabte de la setmana entrant, debutant la companyia d'En Giménez i estrenant-se *El jardinet de l'amor*, d'En Sagarra, i *La Revista de Romea*, d'En Montero.

D'allò de la Tapies i En Mir, res.

TÍVOLI

Amb les velles obres *Gigantes y cabezudos* i *La casta Susana* debutà la companyia d'En Pep Viñas. En la darrera d'aquestes obres fou aclamada la tiple Mary Isaura, que és una bona artista de cant i ademés té una elegantíssima figura.

Es repetiren alguns números, podent-se dir que la temporada ha començat molt falaguerament.

Per a un d'aquests dies estava anunciada la primera estrena: *Una noche de baile*, opereta en tres actes amb música del famós Strauss.

NOVEDADES

Demà, dissabte, estrena de la sarçuela en un acte i dos quadres, *Los leones de Castilla*, lletra de J. Moyrón i solfes del mestre Serrano, qui assistirà a la funció, començant aquesta amb la ja «gloriosa» obra *El principe Carnaval*.

GOYA

Dissabte passat s'acomiatà del nostre públic la companyia de la Palou, que actuà pocs dies, però amb bastant lluïment.

L'excel·lent artista fou ovacionada en totes les obres en que prengué part i molt particularment en *La Pasión*, d'En Sierra, i *Una buena muchacha*, d'En Sabatino López. En la nit del benefici es remarcaren les grans simpaties que la Palou té a Barcelona.

—Des del diumenge, i solament per a quinze dies, actua al «Goya» una altra companyia de comèdia castellana: la de En García Ortega. Ha agradat molt l'obra d'En Capús, *Las pasajeras*, hermosa producció que a un argument original hi afegeix un enginyós diàleg.

POLIORAMA

Aquell anunciat *Mi Salvador*, resultà, com ja el títol fa endavinar-ho, una de tantes astracanades a base de joc de paraules.

Artística i teatralment l'obra no val gaire, però conté escenes còmiques de regular efecte, xistos enginyosos i... vaja, que els espectadors hi riuen i aplaudeixen de bon grat al acabar-se cada un dels tres actes.

Veritat és que la gràcia dels artistes interpretadors hi ajuda molt.

ESPAÑOL

Ja tornem a tenir la colla de barrilaires a punt de fer-nos pessigolles Millor dit, ja ens han fet pes-igolles al malic amb un xistós vodevil d'En Feydeau *L'hotel dels gemecs*, molt ben traduït per En Geroni Moliné.

Diuen que aquesta mateixa obra ja l'haviem vista amb un altre títol. No hi fa res, per això no ens sentim defraudats. Es una nit ben guanyada la nit de rialles a desdir.

Els comedians juguen *L'hotel* amb gran «soltura».

PAPERAM

LLIBRE DE MAR.—Aqueix llibre, que és un ben triat recull de treballs literaris catalans en prosa i en vers, elogiadors del nostre mar, que per sempre alabat sia, fou regalat als nens i nenes de la Barceloneta, la més característica de les nostres barriades marítimes, amb motiu de la festa celebrada en la nova «Escola de Mar», a darrers del mes passat.

Es una obra excel·lent, eminentment cultural i molt ben presentada. Conté, ademés dels treballs literaris, unes quantes fotografies bastant interessants.

CULTURAL.—Un elegant volum que enclou els treballs premiats en el Concurs literari celebrat entre els carters de Barcelona. Resulten interessantíssimes i dignes d'elogi *Viseta* novel·la de L. Roldán; *Crepuscles*, Diàleg de P. Queraltó, i altres sentides composicions de Arévalo, Sierra, Ballesta, Ibarbia i Rodríguez

PARTHENON.—Revista mensual hispano-americana d'art i literatura. Acaba de sortir el primer número, que conté un sumari interessant.

EL NOVA.—Tenim damunt la taula el número extraordinari d'aquesta revista, dedicat a les Fires de Miralbell, que's celebraren a Sant Sadurní.

EL CLIMA DE PAMPLONA.—Joguina còmica en tres actes, original de Pere Muñoz Seca i Pere Pérez Fernández.

SEPT SCIÈNCIES

GLOSSARI

ROMANÇOS

Per carrers i per places han aparegut ja els «romanços» cantats i pronunciats per ceguets de tota mena, parlant de l'actual gesta bèl·lica del Marroc.

Venedors i glossadors del darrer romanço—com el del més pur classicisme romançaire—van amb la canya i el cartell-mamarratxo escampant la bona nova de les últimes i repetides victòries cristianes.

I això, cavallers, és la glòria més gloriosa dels homes i dels pobles.

Els herois no són tals herois, ni les gestes són tals gestes fins que venen avalades pel romanço.

Amb tot i les grans hassanyes d'El-Arbà i de Nador i malgrat els terribles epissodis de Mont-Arruit i de Zeluán, ni l'estoic general Navarro ni el malaventurat Silvestre, ni aquell terciari de les gallines, amb tot i les seves extremes heroicitats, haurien arribat mai a propagar el patriotisme d'un poble embadalit escoltant a uns músics de carreró.

I és que els herois no són definitivament herois fins que arriben a carn de «romanço», fins que com el «Dominguín» o el «Gallito» o «el que mató a su madre de siete puñaladas» no tenen la sort d'ésser romancejats per totes les Boqueries, tots els Borns i tots els Ninots de totes les Espanyes.

No sabem si el senyor Censor haurà passat els ulls

EL QUINTO VOLUNTARI

—Li faltava un soldat al senyor Maura?... Doncs aquí el té.

per aquelles fulles ingènues que les criades es passen de mà en mà, on s'hi canten les aventures i malaventures dels exèrcits, amb música de «garrotins» i «segudillas»; potser hi trobaria quelcom pecaminós, pecaminós quan menys contra el sentit comú i contra la forma poètica. Però hem de convenir en que això, en el fons, és patriotisme pur, castic, i en que positivament la glòria és això: la popularitat arrocegada per carrers i per places.

Ni les felicitacions expressives del rei, ni les corregudes de bous benèfiques, ni les «despedidas magnas», ni les aparatoses misses de campanya, tenen per al poble bon infant la tendra i corpenedora eficaça patriòtica d'un romanço mal escrit i pitjor cantat.

Quedem, doncs, en que aquí no hi ha més recompensa final ni més g'òria definitiva que el romanço. El romanço ho és tot, i lo demés... són romanços.

XARAU

FOOT-BALL

Dos partits han jugat el Benfica, de Lisboa, i el F. C. Barcelona, i en els dos han guanyat els nostres; l'un dia varen quedar 5 a 0 i l'altre també quedaren a 5, però a 2.

El joc que desenvoluparen els portuguesos fou molt fluixet, doncs l'equip és d'estar per casa; porten uns jugadors que's diuen Bastos, Pimienta i Dos Rius—però no és marqués,—que juguen bastant.

El públic, que era nombrós, deia referint-se als portuguesos:

—A nosaltres sí que'ns han *ben ficat* dugues tarides regulars.

— El C. D. Europa ens prepara per als dies 30 de setembre i 1 d'octubre la vinguda de l'Atlético, de Madrid, i durant els dies 8 i 11, 25 i 26 la de la Reial Societat de Sant Sebastià, i després ens visitaran l'Irún i el Racing, de Santander.

Ai la mare, quants partits!

NATACIÓ

El Club Natació Barcelona, durant els dies 24 i 25, també ens ha donat molt que fer, puix amb motiu de la visita de la Libèl·le, de París, hi ha hagut mulladé de veres.

Aquests campions se l'han tingut de fer amb els nostres, que, gràcies a Neptú, en saben un niu d'això de l'aigua, i si no guanyaren varen perdre per *dècimas*, que ja és ben poca cosa.

Total: Dugues festasses que deixaren grat record en quants hi pogueren assistir i que sols volem que's repetixin amb més constància.

Molt bé, amics del C. N. Barcelona; sou uns trumfosl!

PENYA RHIN

Aquests organitzadors no's paren amb llurs treballs; tot són viatges, reunions i grans tasques per a que l'èxit

coroni els seus esforços, i ho conseguiran; en tenim la plena confiança.

Es diu que estan estudiant el modo de poguer donar totes les facilitats als «nois de la premsa» per a que puguin, el dia de la cursa, fer una extensa informació.

Per anticipat els hi donem les gràcies.

BOXA

Per al dia 4 d'octubre s'anuncia, en la «Bohemia», una interessant vetllada que promet ésser un gros èxit, ja que's posaran *tête a tête* les millors figures del boxeig.

Hi assistirem.

NOLUS

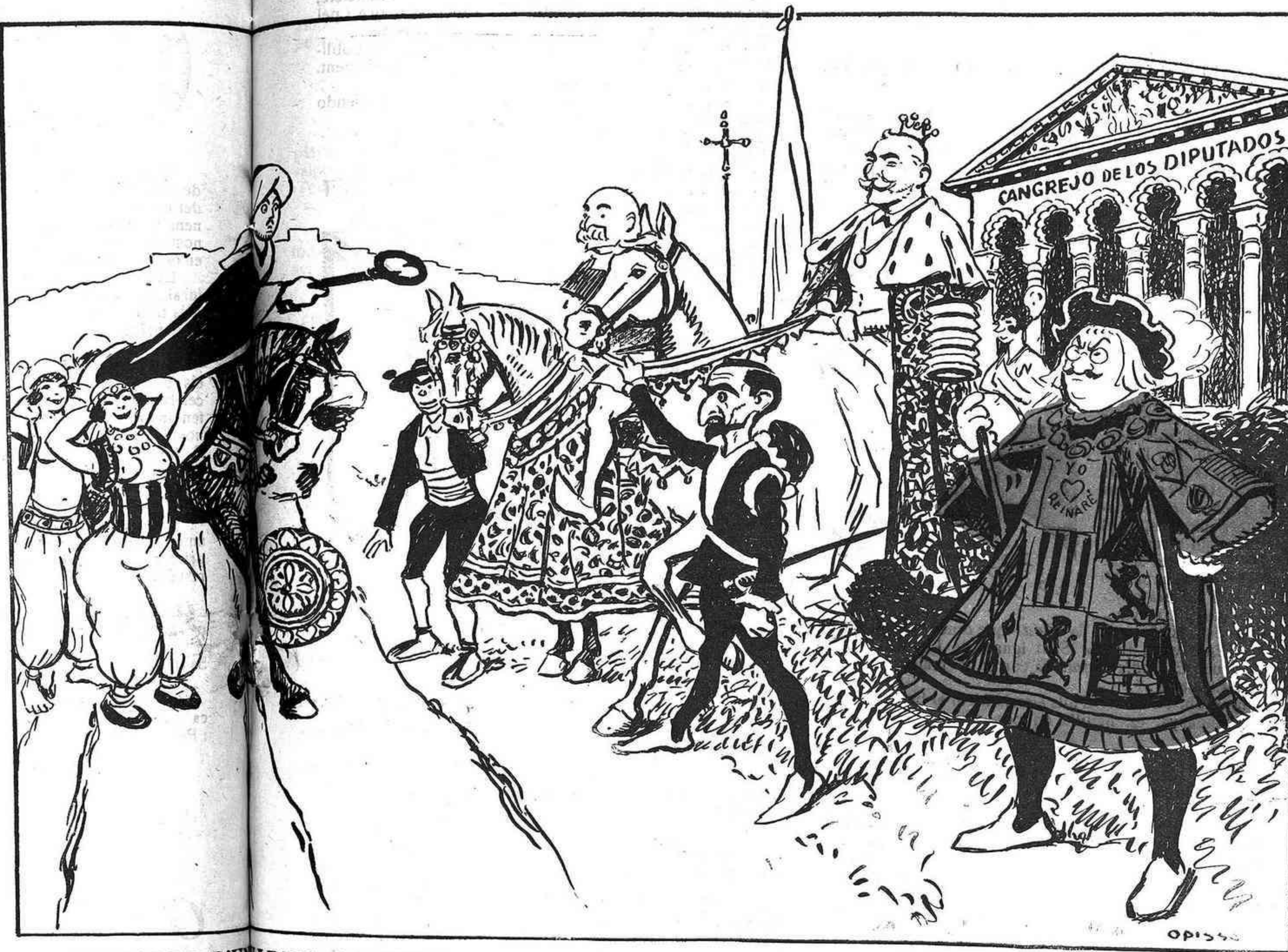
POEMETS EN PROSA

Els Benifets de la Lluna

La Lluna, qui és el caprici mateix, guaità per la finestra mentre que tu dormies dins ton bres, i es digué: «Aquesta criatura em plau».

I descendí suaument la seva escala de núvols i passà sense bruit a través les vidrieres. Després s'extengué al teu damunt amb la tendresa deferent d'una mare, i deposà sos colors sobre ta faç. Tes pupil·les n'han restat verdes, i tes galtes extraordinàriament pàl·lides. Es en contemplar aquesta visitadora que els teus ulls són tan capriciosament engrandits; i ella t'ha estreta tan tendrament la gorja que tu n'has guardat per sempre la tristesa de plorar.

Mentrestant, en l'expansió del seu goig, la Lluna omplenava tota la cambra com una atmosfera fosfòrica, com un verí lluminós; i tota aquesta llum vivent pensava i deia: «Sofriràs eternalment la influència del meu bes. Seràs bella a la meua manera. Estimaràs ço que jo estimi i qui m'estimi: l'aigua, els núvols, el silenci i la nit; la mar immensa i verda; l'aigua informe i multiforme; el lloc on no seràs; l'amant que no coneixeràs; les flors monstruoses; els perfums que fan desvariejar; els gats que defa-

PARODIA D'UNADRE CELEBRE

«La Rendició del Moro»... o aviat s'obrirà el safareix polític

lleixen sobre els pianos i que gemeguen com les dones, amb veu ronca i suau!

—I seràs amada dels meus amadors, i festejada pels meus cortisans. Seràs la reina dels homes d'ulls verds quina gorja he extret també en mos afalacs nocturnals, d'aquells que estimen la mar, la mar immensa, tumultuosa i verda, l'aigua informe i multiforme, el lloc on no estan, la dona que no coneixen, les flors sinistres semblants a encensers d'una religió inconeguda, els perfums que pertorben la voluntat, i els animals salvatges i voluptuosos que són els emblemes de llur follia.»

I és per això, maleïda estimada criatura mimada, que

estic ara ajegut als teus peus, cercant en tota la teva persona el reflexe de la formidable Divinitat, de la fatídica padrina, de la dida emmetzinadora de tots els llunàtics.

CARLES BAUDELAIRE
JOAN CORTÉS PICÓ, trad.

CRÒNIQUES DE LA GUERRA

El patriotisme de la nostra gent

CAPS I POTES.—UNA OVACIÓ IMPONDERABLE.—UNA ORDRE ENÈRGICA I ELS PANYOS DE SABADELL I L'OLI DE TORTOSA —ALTRA VEGADA A CAN BERENGUER.—TELEGRAMES A L'ENGRÓS.—CATALUNYA ESPANYOLA I BÈL LICA.

Després d'haver-nos passat prop de sis hores volant sobre el Gurugú—esperant que desaparegués la boira,—entre 8,338 i 9,449 metres, En «Picarol» em diu:

—No't sembla «Tenu» que això dels caps i cues ja és més vell que'ls vuits i nous?

—Tens raó, company! I s'imposa una cosa nova: el cap i pota, per exemple.

—Sí, home, el 9 i el 7 combinats, perquè si t'hi fixes— com el mussol del *qüento*, — ja veuràs que'ls nous i els sets tenen cap, i tenen pota. Per lo tant el 09790 o el 07970 o bé el 7997 o el 9999 són uns caps i potes preciosíssims, espatarrants, i el qui en pugui arreplegar un centenar,estic segur que En Foronda, per 30 cèntims, el deixarà pujar tres vegades al tramvia...

Brindem als aficionats la *idea*—que diuen que és el títol del diari que volia fundar Sant Ignasi de Loyola... Ribera Rovira, quan *El Poble Català* va córrer la mateixa sort que *el poble espanyol*...

I en un obrir i tancar d'ulls aterrissem al bell mig de la Plaça d'Espanya, on Melilla en pes, als pocs segons, ens aclamava.

En Brunet, el nostre popular paisà, *amo y señor* de *La Reconquista* ens abraça amb tanta efusió, que ni un abraç de nit de nuvis pot comparar-s'hi.

—Que no sabeu què passa «Tenu»?

—No sabem res... Que no veieu que venim de la lluna?

—Doncs encara no van tocar el pirandó els comissionats catalans, comença a intensificar-se l'entusiasme a Catalunya, i no us podeu pas pensar el pet de telegrams que l'Alt Comissari està rebent de Barcelona.

Es tant lo conmogut que està En Berenguer, que ha publicat una *orden de plaza* que diu:

«Será inmediatamente fusilado todo tendero o almacenista correligionario de Alba o Sánchez Guerra, que vuelva a poner aquel famoso cartelito: «No se reciben viajantes catalanes.»

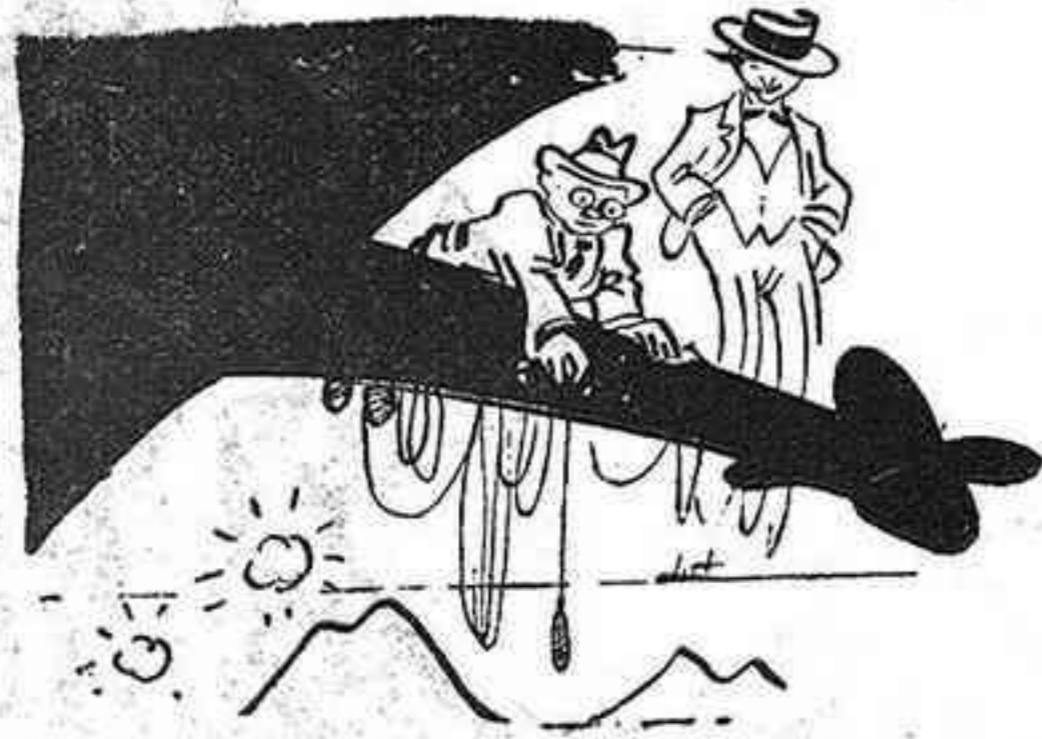
»Ordeno y mando: Que en vista de las pruebas de elevado patriotismo que se están dando desde Port-Bou a Ulldecona, no se gasten más

paños que los de Sabadell y Tarrasa, ni se consuma otro aceite que el de Tortosa, Reus y las Borjas Blancas.

Dámaso Berenguer, General en Jefe.»

—Visca don Dámaso!—cria En «Picarol».

—Glòria al caudillo justicierol—crido jo .

Seguidament anem a la Residència passant pel *Mantelete*, on els venedors hebreus, presidits pel *rata* Benarroch i pel simpàtic David Melul, ens ovacionen amb entusiasme.

Arribem al palau i don Dámaso, que és home bo i oblidatís, fa veure que no se'n recorda d'alló del fusellament. Emocionat, conmogut ens diu:

—Lean, lean ustedes los telegramas que estoy recibiendo de su españolísima y generosísima tierra.

I efectivament, Catalunya, la nostra Catalunya, demostrava una vegada més que no era un poble d'apassionades i estridents protestes, sinó un poble humà, altruista, devot de la Espanya Gran i del Marroc immens...

I previ permís de l'Alt Comissari, anem copiant telegrams i més telegrams:

«Póngome disposición Alto Comisario para estudiar nuevos impuestos en zonas ocupadas concepto enérgica y nueva *razia* financiera, *kolosal* método alemán, objeto equiparar rifeños a esquilmados y borreguiles ciudadanos de la *sempre lliure* Barcelona.

Vidal y Guardiola, Necker municipal en incubación.»

«Les roses del meu jardí
pels martres d'aquesta guerra,
que commou tota la terra
i al pensar-hi em vé pipí.

Ai sí!

Xavier Viure, poeta místic.»

«Ofrezco 1,000 acciones Banco Barcelona destino *waters closets blocaos*.

Rómulo Bosch Alsina.»

«Escribo nuevo sainete *Gente que corre* para solaz soldados tercio.

Tiago Rusiñol.»

«Con los 2.747,286 pesetas recaudadas suscripción nacional, puedo demostrar que puede montarse organización electoral ese territorio y pagando 17'85 por voto conseguir que rifeños depongan levantisca actitud y voten candidatos *Lliga fieles* actual Gobierno. A mí no me fallan los cálculos.

Pol.»

«Solicitamos Ayuntamiento nuevo aumento tarifas objeto destinar

milésima parte suscripción pro familias víctimas campaña. Hay que acordarse de los muertos y de los vivos.

Gatell, Gerente Unión Empresarios Pompas Fúnebres.»

«Cedo importe único número venta diaria *Gaceta de Cataluña*.

Pons y Tusquets, propietario-primo.»

«Accediendo gustoso unánime deseo pueblo Barcelona ordeno todos mis concejales alístense inmediatamente tercio extranjero y ofrezco propio tiempo para caldo heridos hospital Docker pavo republicano.

Alejandro Lerroux.»

«Para que nadie confúndame con súbditos Abd-el-Krim, emblanqueádome cara y cedo derechos mi opereta *Las pobres millonarias* para hospitales sangre.

Emilio Junoy.»

«Mando 100 sacos harina sobrantes época gran guerra.

Rovireta.»

«Dispuesta hacer colmo sacrificio para mi Patria dejo playa Gijón, en la que paso mañanas haciendo *ganxito*, y salgo para Barcelona objeto representar una obra catalana. ¡Todo por España!

Margarita Xirgu.»

«Toda la manteca de mi panza, la panza más panza de todas las panzas, ofrezcola generosamente para tostadas desayunos convalecientes.

Jorge Vinaixa.»

«Hombre práctico y moderno conocedor debilidades y flaquezas humanas, considero que recaudación más crecida obtendrá instalando *stand* en próxima FERIA Internacional Muestras, en el que expondremos dos lindas muchachas de cada país adherido a la Sociedad de las Naciones.

Subastaremos abrazos,
guiños y besos
y Rigau el fiero
impedirá *excesos*.

Y el que ofrezca más dinero
va de serio, ¡no son bromas!,
oirá: «¡Oh, si yo te quiero!»
en treinta mil idiomas.

Federico Barceló, Director FERIA Muestras Barcelona.»

«Aunque indignado porque sólo me han hecho barón, cuando *Pere Grau* ni *Godó* tienen como yo el tipo de conde, ofrezco 15 camas clínica Alianza.

Griñó.»

«Ofrezcome lidiar nuevamente plena Rambla otro be-
rrendo en negro, de tres hierbas, siempre que presida corri-
da hijo Luengo el católico, apostólico, canario.

Imposibilidad disponer taquillas, urbano Bosch, *héroe*
Ronda San Antonio, pasará *safata*.

Merino, oficial guardia urbana.»

«Yo, el más ferviente patriota, sólo espero que Su Majes-
tad nómbreme ministro *Elocuencia Pública* para destinar
sueldo íntegro beneficio heridos.

Melquiades.»

«Dispuesto contribuir obra patriótica, subasto mis im-
ponderables bigotes entre mis no menos imponderables
admiradoras.

Espero recaudar cuantiosa suma. *Todo lo puede el amor*
o... sea el bigote de menguis.

Ribé, mariscal de la Guardia urbana.»

«Destino importe total cenas un año Lyon d'Or para
amigas, soldados muertos campaña. Mando, pues, cheque
pesetas 5.785,374.

Mir y Miró, el compasivo.»

«Renunciamos beneficio madres soldados campaña, im-
porte íntegro nuestras cesantías ministros, interín dure
guerra. Los *prohombres* catalanes predicamos con el ejemplo
y no hemos de ser menos que el *Gallo*, Belmonte y Sánchez
Mejías. Salúdanle.—*Cambó, Roig y Bergadá, Rodés, Vento-
sa, Salvatella, Conde de Caralt.*»

LA TORNADA DELS ESTIUEJADORS

—Reina Santa!... Però... on eren?... A Vallirana o a Frajana?

«Lamento obispo doctor Guillamet haya *chafádome* la guitarra, pues no estar suspendido sueldo y misa, socorrería a vivos y oraría por difuntos.

Mossèn Gall d'Indi.

«En la seguridad que campaña Marruecos será larga, muy larga, Comité Exposición Industrias Eléctricas acordado comprar escuadrilla aeroplanos, con importe entradas fiesta inaugural que tendrá lugar año 10.742 de la era cristiana.

Més vale tarde que nunca.

El Presidente inmortal: Pich y Pon.

«A mí no me vengais con romances. Con tal que me hagan luego conde de *Mea Aceitunas* no me viene nunca de un nabo.

Marti Ventosa.

«Colaborando obra nacional Cambó, cedo 10 por 100 derechos representación *Ventafocs* para sus camaradas sexo contrario, los rancheros ejército operaciones.

Folch y Torres, hermano número 2,785.

«Jovenut Nacionalista *Lliga* organiza beneficio tercio Mancomunidad Cataluña que manda glorioso Bofill Matas, patriótica función teatro Español. Pondranse escena: La *primada* del Mestre Olaguer, el *ilus* Jordi Erin, y los Segadors de «pa sucata amb oli». Por la Comisión:

Pelayo Vidal de Llobatera, Enrique Panadés.

«Ofrézcome afeitar gratis heridos graves y recluto todos gitanos amigos distrito Sans objeto formar nuevo valiente y y *moreno* tercio.

Grañé, ex barberillo.

«Ofrecemos pronunciar nuestro único discurso consisto-rial en plena plaza Cataluña para que pueblo, ante nuestra soberana elocuencia, afloje gustoso mosca. «Que quede sobre la mesa». «Votación nominal». «¡Sí! ¡No! ¡Que se levante la sección!»

Romo y Blanqué, S en C.

«Subasto una de mis 3,000 presidencias favor Cruz Roja. ¿Quién da más? Aprovechad la ocasión.

Noel Llopis.

«Considerando que calor es causa principal sufrimientos heroicos soldados, pongo disposición Gobierno *toda mi frescura*

Emiliano.

I... allò que se'n diu el *qüento* de mai acabar!

Impossible, totalment impossible, transcriure un a un tots els telegrams...

Mes amb els que reproduim, els llegidors de L'ESQUELLA es podran convèncer de que no hi ha pas en el món un patriotisme com el de la nostra gent..

Visca Catalunya espanyola, bèl·lica i... altruista! Viscaaal I fins a la *pròxima*.

TENU

Melilla, 14 setembre 1921

DARRERA HORA

Un despatx urgent dels nostres companys «Picarol» i «Tenu» ens dona compte de que l'Alt Comisari ha interceptat el següent radiotelegrama dirigit al jefe de la *harca*.

«Excelentísimo Abd-el-Krim, General en Jefe de los Ejércitos Rifeños.

Sidi-Dris

Felicitámosle sinceramente. Gracias actitud Su Excelencia hemos tenido ocasión organizar corrida patriótica y faena colosalísima *Chicuelo* compensa sobradamente contrariedades sufridas Annual, Nador y Zeluan.

Ante sus imponderables pases naturales con la izquierda nos olvidamos, incluso, del cautivo general Navarro.

Por la Junta del Círculo Taurófilo-Liceista,

José Collaso y Ricardo Torres.

PINZELLADES

Si un pintor vol ser trempat li toca pintar al *trem*, que és el recurs més provat.

L'oli millor que un artista pot usar, essent pintô, no és el de nous, ni d'ametlles, ni el d'olives o cotó; de llinosa, o de reina com algú pugui pensâ; ni tan solament és l'oli de fetge de bacallà. Jo he tingut sempre al artista per una mena de peix que l'oli millor que troba és el que es porta ell mateix.

L'escultor Pere Miquel estava molt abatut, doncs, no trobava model per un *tipo* de virtut. Mes, un dia va trobar-lo prop del carrer de l'Aglà i ara que té un bell *model* no sap per on començâ.

Tots els artistes es distingeixen per ço que tenen de personal; els uns no passen de fumâ amb pipa amb una barra piramidal. Altres que diuen que són romàntics els cabells porten a coll i-bé i a l'hora tenen la *pose* trista, perquè a l'ermilla no hi *posen* rê. Altres que beuen l'amarga *absenta* solen fer cara d'esperitats; altres que cerquen la menjadora, els papers porten sempre mullats. Altres per últim s'estan a casa dibuixen, pinten, sense repòs; són els que mengen bones tallades i mai els toca rosegar l'òs.

Jovenet que vas a Llotja la cartera sota el braç no escoltis a les sirenes que solen sortir-te al pas. Les unes són *modernistes*, *clàssiques* les altres són, de *cubistes* també en cauen; la plaga més gran del món. Mes, de les *impressionistes* escapar-te no podràs, jovenet que vas a Llotja la cartera sota el braç. Un vespre veuràs uns llavis o un nasset engrescadô i noi, hauràs begut oli a la primera *impressió*.

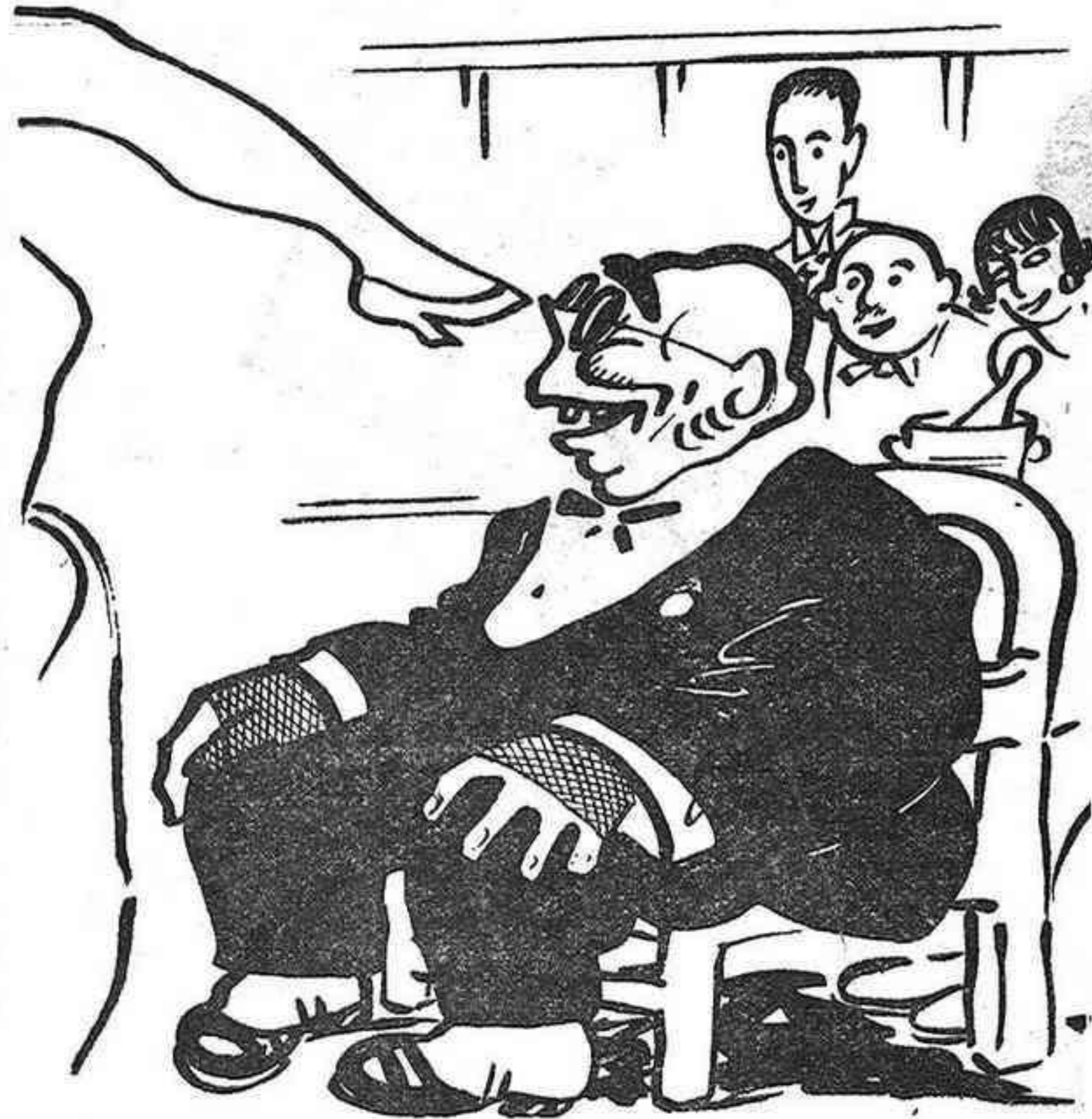
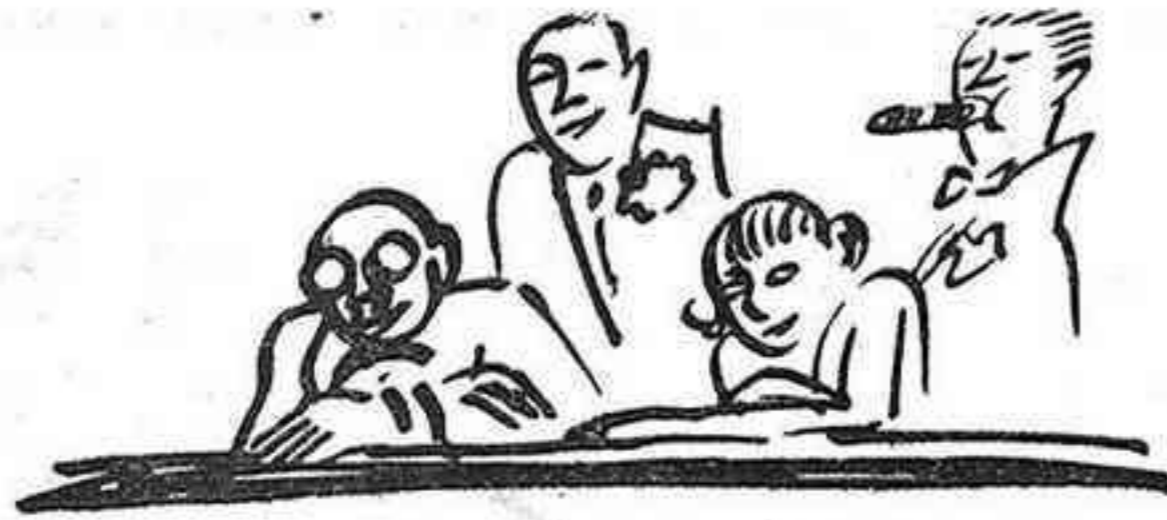
CAMI DE ZELUAN

—Visca l'Espanya avançada!

Les c. lors se'n van
i els artistes venen;
venen carregats
de pintures fresques.
Ara a «Cân Parés»
ja tot són empentes;
als demés salons
diu que no s'entenen.
Vinga demanar
plafons i quinzenes.

—Que jo sóc primer!
—Que jo vaig depressa!
La Tardô ha tornat
i venen amb ella
les exposicions
que a mi tant m'engresquen.
Mes ai, que jo he vist
que du a la cistella
pinyes i bolets
i castanyes seques!

C. ARBÓ

ELS FESTIVALS BENEFICS

— Em va bé, em va bé, això d'ésser patriota!...

ESQUELLOTS

Un gran èxit obtingué la nostra Banda Municipal en el concert públic donat la revetlla de la Mercè a la Plaça de Sant Jaume.

Entre altres peces fou executada prodigiosament *La Damnació de Faust*.

Mentre el públic aplaudia, un barceloní descontent murmurava:

—Aqueixa composició tocada davant de Cà la Vila és simbòlica.

—Es cert—respongué un segon. Es una indirecta per a En Maynés, que és el *Faust* més *damnat* del Municipi.

Ha cridat extraordinàriament l'atenció dels visitants al «Saló Parés», un preciós retrat del senyor Governador civil de la província.

L'artista que ha pres la pinta a l'autoritat és el reputat pintor de fesomies En Josep M.ª Marqués; i els intel·ligents asseguruen que ha fet obra de veritable art, puix la semblança del senyor Anido és formidable; i tant de color com de dibuix el retrat està molt bé.

Això no vol dir que si l'enviessim nosaltres a la censura del Govern Civil potser també el taxarien; perquè coses que estan «molt bé» allí les troben «molt malament».

Diuen de Londres que ha arribat allí, procedent de Nord Amèrica, el famós Charles Chaplin (*Charlot*).

I afegeixen que l'arribada que es feu al còmic pel·liculer fou gloriosa, triomfal; més delirant encara que la que feren al «soldat desconegut».

Però sembla que, al mateix temps, els londinesos, davant

la figura viva d'En *Charlot* han sentit una forta decepció: l'home s'havia tret el bigotet de raspall que lluia en les pel·lícules.

Tan punyent fou aqueixa desil·lusió del bigoti que, si es descuida, li retiren l'entusiasme i el fan entornar.

Total: que a Londres, la primera capital d'Europa, encara són més pagesos i més badocs que a Barcelona.

En qüestió de «veraneos aristocráticos» els nostres cronistes de salons s'excedeixen.

Diem s'excedeixen per a no dir que ja passen de fer el ridícol.

Afigurin-se que l'altre dia un revister d'aqueixos de la «buena sociedad» ens comunica la següent nova sensacional:

«El distinguido joven R. S. ha salido para Valldoreix».

Tothom sap que Valldoreix és tocant a Vallvidrera.

Seguint així el millor dia llegirem:

«Ha salido para la Bonanova...»

I aleshores... imaginin-se la trascendència!... Els cobradors del tramvia hi van cada 25 minuts!...

Els aixerits veïns de la simpàtica barriada de Vallcarca, cansats de veure's avorrits de l'Ajuntament, han acordat la fundació d'un «Casino» defensa dels interessos del veïnat.

Molt bé: un bon casino amb una gran sala que hi càpiquen forces cadires i ben còmodes.

Per a que els veïns puguin esperar *ben asseguts* la terminació del famós viaducte.

Uns quants benemèrits farmacèutics barcelonins—algún de bo n'hi ha d'haver en el gremi—han dirigit una raonada alocució al públic, protestant enèrgicament del tancament forçós de les apotecaries acordat pel tristement famós «Sindicat de patrons de Farmàcia».

Trobem que tenen tota la raó els protestataris.

En res com en això del servei de medicaments, que atany directament a la salut del pròxim, convindria que dominés la santa llibertat. Els devots del sagrat deure humanitari, que obrin; els panxa-contents que tanquin. Així els coneixerem, i així sabrem amb quí tractem.

Un que vol acabar amb les cúes.

«Ayer fué robada la cola de uno de los leones del Monumento a Colón».

Ai ail... Però... que encara hi eren, els lleons?

El bon barceloní ja no té idea ni del monument.

Es creu, amb raó, que han fos tot el bronze per a fer-ne municions.

«En Horta fué detenido un sujeto que llevaba cuatro conejos de los cuales no supo explicar la procedencia».

Es clar, pobre home!... si li pregunten la procedència!...

Li haguessin preguntat el destí.

El destí ben segur que'l sabia: la caçola.

NOTES DE CASA:

Del senyor Carabén, Tinent d'Alcalde del Districte setè, amb motiu de les passades festes, havem rebut deu «bonos» triplicats per a repartir entre els nostres pobres.

Amb el mateix objecte, el regidor don Casimir Giralt ens ha enviat cinc «bonos» que havem fet arribar a mans de persones necessitades.

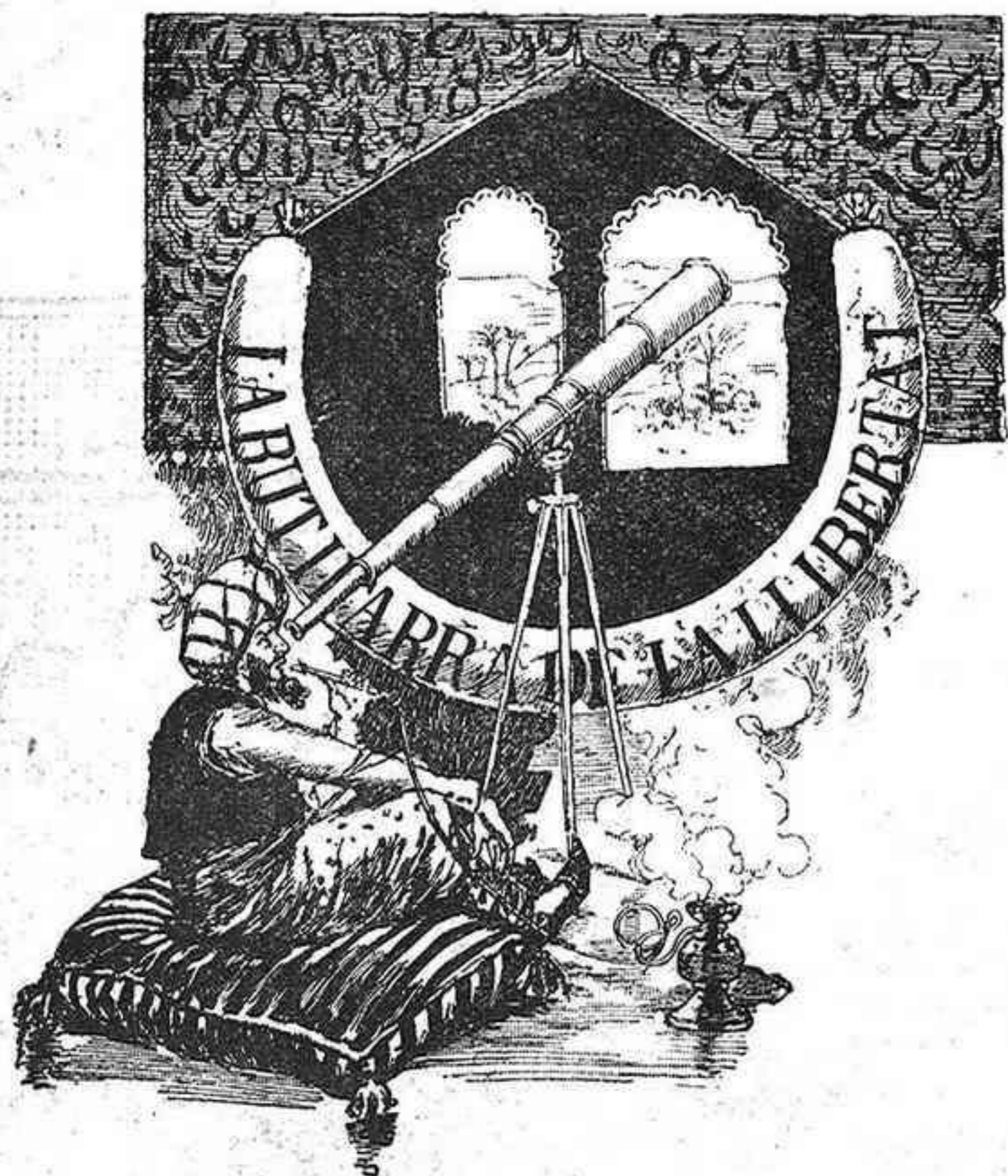
També el regidor del Districte sext ens ha tramès vuit «bonos» pel mateix objecte benèfic.

Agraim la finesa.

Aquest número ha passat per la censura

Antoni López, llibreter, Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20, Barcelona. Correu: apar. n. 2

TELEFONO 1415

Gatada en un acte
per **SERAFI PITARRA**

Pessetes 0'60

LA PAU D'ESPANYA
per **SERAFI PITARRA**

Segona part de

LA BUTIFARRA DE LA LLIBERTAT

Pessetes 0'60

ACABA DE PUBLICARSE

ANUARIO GENERAL

DE

ESPAÑA

(Baily - Baillièrè - Riera)

COMERCIO - INDUSTRIA - AGRICULTURA
GANADERIA - MINERIA - PROPIEDAD - PRO-
FESIONES Y ELEMENTO OFICIAL

3 tomos encuadernados:

Pesetas 75

MUY PRONTO APARECERÁ

EL AÑO EN LA MANO

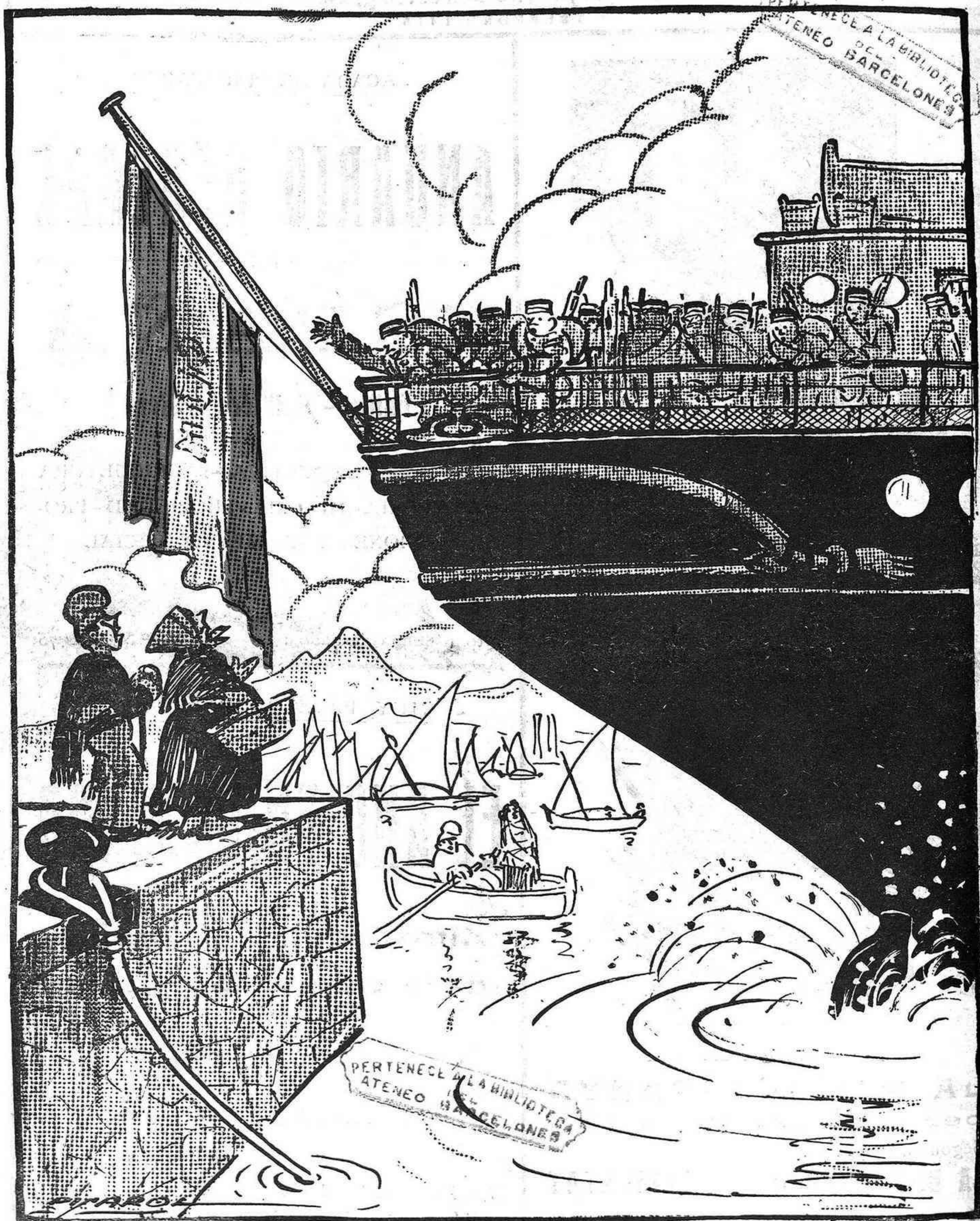
Almanaque-enciclopedia
de la vida práctica para

1922

ESPLÉNDIDA PRESENTACIÓN

NOTA. — Pueden los corresponsales formular el
pedido pues serán servidos por riguroso turno.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL DARRER ADEU

—Adéu-siau, mare! .
—Adéu, noil... Si per allà baix hi ha bones terres, escriu,
que'ns en hi anirem de masovers.